РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ
„ПРОПЕДЕВТИКА ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ"

1. Пояснювальна записка Сучасна концепція підготовки фахівців з вищою медичною освітою спрямована на підвищення якості навчання до рівня світових вимог. Це передбачає подальший розвиток вузівської науки, підвищення на цій основі наукової кваліфікації викладачів, акцент на самостійну роботу студентів і пов'язану цим перебудову самого характеру викладання. Тобто йдеться про формування нового типу студента і викладача та їх співпрацю.

Концепція реформування підготовки лікарів в Україні передбачає приведення медичної освіти – структури, змісту, термінів підготовки та якості – у відповідність до державних і міжнародних стандартів та потреб охорони здоров'я країни у якісній медичній допомозі населенню.

Підготовка лікаря-стоматолога в Україні проводиться відповідно до Державних галузевих стандартів вищої освіти 1101 „Медицина" за спеціальністю 7.110106 „Стоматологія", затверджених 28 липня 2003р. наказом Міністерства освіти і науки України № 504.

Нормативною базою організації навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах є Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ), Освітньо – професійна програма (ОПП) і Стандартизовані засоби діагностики (ЗД), як складові Державних галузевих стандартів вищої освіти України.

Невід'ємною частиною сучасної концепції вищої освіти є загальнокультурна, гуманістична спрямованість та формування широкого світогляду.

Програму складено на підставі наступних нормативних документів:

- освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) та освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки фахівців, що затверджені наказом МОН України № 504 від 28.07.03 «Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напряму підготовки 7.110106-Стоматологія»;
- рекомендацій щодо розробки навчальних програм навчальних дисциплін, затверджених наказом МОЗ України № 152 від 24.03.2004 «Про затвердження рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін» зі змінами та доповненнями, внесеними наказом МОЗ України № 492 від 12.10.2004 «Про внесення змін та доповнень до рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін»;
- наказу МОЗ України № 148 від 31.01.03 «Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої медичної та фармацевтичної освіти»;
- наказу МОЗ України № 929 від 07.12.2009 р. «Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» у вищих навчальних закладах Ш-IV рівнів акредитації України за спеціальністю «Стоматологія».
- наказу ректора НМУ від 09.04.10 р. за №151 „Про затвердження робочих навчальних планів підготовки фахівців за спеціальностями „Лікувальна справа", „Педіатрія", „Стоматологія" та ін. на 2010/2011 н. р.

Пропедевтика терапевтичної стоматології – це навчальна дисципліна, що надає змогу студентам оволодіти певними навичками лікування карієсу та його ускладнень в постійних зубах на фантомах. Набуті таким чином знання та вміння вони в подальшому використають у процесі роботи безпосередньо з пацієнтами. На фантомних моделях та видалених зубах студенти знайомляться та оволодівають основними маніпуляціями з препарування та пломбування каріозних дефектів зубів, проводять ендодонтичні втручання в зубах.

Згідно з Навчальним планом підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем „спеціаліст" із кваліфікацією „лікар-стоматолог" у вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації України (2009р.), на викладання дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» відводиться **135 годин** (**із них 90 – аудиторна і 45 – самостійна позааудиторна робота студентів**). Вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» здійснюється на IV семестрі 2-го року навчання**.** Програма з пропедевтики терапевтичної стоматології структурована на 1 модуль, 4 змістових модулі.

Пропедевтика терапевтичної стоматології як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи вивчення студентами таких клінічних дисциплін, як терапевтична стоматологія, дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія; профілактика стоматологічних захворювань,

в) базується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін терапевтичного профілю: пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології і пропедевтики ортопедичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами;

г) інтегрується з наступними клінічними дисциплінами: терапевтичною стоматологією; профілактикою стоматологічних захворювань, дитячою терапевтичною стоматологією

д) формує уявлення про необхідність профілактики стоматологічних захворювань.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу.

Програма з дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» структурована на 1 модуль, до складу якого входять 4 змістових модулі. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, що зараховуються студентам у разі успішного засвоєння ними відповідного модулю (залікового кредиту).

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. Для оцінювання рівня підготовки студентів з боку викладача проводиться контроль оволодіння практичними навичками, усне опитування, розв'язування тестових завдань формату А.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення модулю.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок за поточну навчальну діяльність та підсумковий модульний контроль **і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.**

Для студентів, які хочуть поліпшити успішність з пропедевтики терапевтичної стоматології за шкалою ECTS, підсумковий контроль засвоєння модуля здійснюється додатково за графіком, затвердженим навчальним відділом університету в останні 2 тижні навчального року.

2. Структура дисципліни „Пропедевтика терапевтичної стоматології" та нарахування балів за поточну навчальну діяльність (конвертація традиційних оцінок у бали; оцінка у балах за виконання індивідуальних завдань, якщо це передбачено робочою програмою).

Модуль І (2-й курс). Пропедевтика терапевтичної стоматології

Всього годин: 135 /4,5 кредити (**90 – аудиторна і 45 – самостійна позааудиторна робота студентів**).

Основна мета курсу пропедевтики терапевтичної стоматології – оволодіння на фантомах навичками препарування та пломбування каріозних порожнини різних класів, особливостями проведення ендодонтичних втручань в постійних зубах. Акцент робиться на особливостях будови постійних зубів, що визначають особливості техніки виконання тих або інших стоматологічних маніпуляцій. Практичні заняття є найголовнішою частиною даної дисципліни. Кожен студент на практичному занятті на фантомах, моделях та видалених зубах виконує препарування і пломбування каріозних порожнини різних класів, проводить інструментальну, медикаментозну обробку кореневих каналів та їх пломбування різними пломбувальними матеріалами. Кожному студенту надається можливість оволодіти необхідними практичними навичками на фантомі з метою їх подальшого правильного застосування в клінічній практиці. Студенти також отримують можливість ознайомитися та вивчити основне стоматологічне устаткування та інструментарій в клінічних кабінетах, методи його дезінфекції та стерилізації.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

а) лекції;

б) практичні заняття;

в) самостійна робота студентів (СРС);

г) індивідуальна дослідницька робота студента (ІДРС).

Орієнтовна тривалість **практичних занять** – 3 академічні годин.

Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС та ІДРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, що входять до складу змістових модулів.

Методика організації практичних занять з пропедевтики терапевтичної стоматології передбачає:

- проведення тестування з метою виявлення початкового рівня знань підготовки заняття
- оволодіння основними стоматологічними маніпуляціями, необхідних при лікуванні карієсу та його ускладнень в постійних зубах на фантомах
- сформувати відповідальність студента як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки, її удосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Теми **лекційного курсу** розкривають найважливіші проблемні питання відповідних розділів пропедевтики терапевтичної стоматології.

1. Кожне заняття розпочинається з того, що протягом ***15-20 хвилин*** проводиться тестовий контроль з метою оцінки вихідного рівня знань і визначення ступеня готовності студентів до заняття.

2. Протягом ***25-30 хвилин*** викладач проводить індивідуальне усне опитування, роз'яснює студентам окремі питання теми поточного заняття, відповідає на запитання студентів.

3. Впродовж ***60 хвилин*** студенти самостійно на фантомах опрацьовують певні стоматологічні маніпуляції, пов'язані з лікуванням карієсу та його ускладнень в та постійних зубах, корені яких знаходяться на різних стадіях розвитку. Викладач контролює роботу студентів, дає пояснення, підкреслює особливості стоматологічних втручань в зубах, корені яких несформовані або розсмоктуються.

4. На заключному етапі заняття, що триває ***20-25 хвилин,*** викладач здійснює контроль кінцевого рівня знань студентів. Закінчуючи практичне заняття, викладач підводить його підсумки, дає студентам завдання для самостійної роботи, вказує на вузлові питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури для самостійного опрацювання.

Для реалізації вищезазначеного на першому занятті кожному студенту надається докладний план роботи впродовж семестру, а також забезпечуються умови для його виконання. Цей план включає:

- перелік теоретичних знань з дисципліни, що має засвоїти студент;
- алгоритми виконання основних стоматологічних маніпуляцій на фантомах, моделях або видалених зубах;
- кількість практичних навичок, яку повинен виконати кожен студент впродовж періоду вивчення дисципліни.

Самостійна робота студентів складає 30% у навчальному плані. Вона передбачає:

- самостійне опрацювання тем, що не входять до плану лекцій та аудиторних занять, але контролюються та оцінюються викладачем під час проведення підсумкового модульного контролю;
- підготовку до практичних занять та підсумкового модульного контролю;
- індивідуальну дослідницьку роботу, участь у роботі наукового студентського гуртка, науково-практичних студентських конференціях тощо;

Викладачі та допоміжний персонал кафедри забезпечують можливість здійснювати СРС до підсумкового модульного контролю, проводять контроль та оцінку її виконання. Теми, що винесено на самостійне опрацювання, оцінюються тільки під час підсумкового модульного контролю.

Кафедра терапевтичної стоматології має право здійснювати перерозподіл навчальних годи усереднені змістових модулів у межах програми залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямків наукових досліджень, за умови виконання у цілому обсягу вимоги дисципліни згідно з кінцевими цілями ОКХ і ОПП за напрямом підготовки та навчальним планом.

<u>Змістові модулі</u>:

1. Основний стоматологічний інструментарій та устаткування. Анатомічна будова постійних зубів.

2. Препарування каріозних порожнин. різних класів постійних зубив.

3. Пломбувальні матеріали. Пломбування каріозних порожнин різних класів.

4. Інструментальна, медикаментозна обробка та пломбування кореневих каналів постійних зубив.

2. Структура навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» та

нарахування балів за поточну навчальну діяльність (конвертація традиційних оцінок у бали; оцінка у балах за виконання індивідуальних завдань, якщо це передбачено робочою програмою).

	Кількість годин				**Семестр**	**Види контролю**
	Всього	**Аудиторних**		**СРС**		
		Лекцій	**Практичних**			
Годин	**135**	**10**	**80**	**45**		
Кредитів ECTS	**4,5**					
Модуль **Пропедевтика терапевтичної стоматології**	Годин **135** Кредит **4,5**				**IV**	**Поточний Підсумко-вий**
Підсумковий модульний контроль			**3**	**6**		

Нарахування балів за поточну навчальну діяльність

Номер модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС	
			„5”	„4”	„3”	„2”		
Модуль 1 135/4,5	**4 (№№1-4)**	**25**	**4,5**	**3,5**	**2,5**	**0,75**	**7,5**	**62,5**

* - мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні даного модулю, щоб бути допущеним до складання підсумкового модульного контролю.

3. Кінцеві цілі вивчення дисципліни *„Пропедевтика терапевтичної стоматології”*

Блок ПП.0096. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичною фахівця та принципами фахової субординації у клініці терапевтичної стоматології.

- визнавати морально-етичні та професійні правила діяльності стоматолога;
- усвідомити морально-деонтологічні принципи медичного спеціаліста і правила професійної субординації в клініці терапевтичної стоматології;
- оволодіти навичками спілкування с колегами, пацієнтами із урахуванням їх психологічного стану;
- навчитись сприяти здоровому психологічному мікроклімату в колективі, засвоїти правові норми взаємовідносин терапевт стоматолог → пацієнт.

Блок ПП.001023. Демонструвати на фантомах виконання стоматологічних маніпуляцій при лікуванні зубів.

Демонструвати на фантомах:

- препарування каріозних порожнин постійних зубів з урахуванням виду пломбувального матеріалу;
- пломбування каріозних порожнини постійних зубів різними пломбувальними матеріалами;
- шліфовку і поліровку пломб з усіх видів матеріалів, які використовуються на стоматологічному прийомі;
- накладення та видалення тимчасових пломб та герметичних пов’язок при лікуванні карієсу, пульпиту, періодонтиту;
- накладання одонтотропних паст;
- імпрегнацію кореневих каналів;

- інструментальну обробку каналів зубів;
- пломбування кореневих каналів зубів різними матеріалами.

Блок ПП.00104. Демонструвати на фантомах вміння застосовувати основний стоматологічний інструментарій, матеріали та використовувати стоматологічне обладнання в терапевтичній стоматології.

- ознайомитися із структурою терапевтичного стоматологічного кабінету, відділення, клініки;
- опанувати стоматологічне обладнання терапевтичної стоматологічної клініки;
- вивчити основний стоматологічний інструментарій, який застосовується на терапевтичному стоматологічному прийомі;
- вивчити класифікацію стоматологічних пломбувальних матеріалів, матеріалів для кореневих пломб, що використовуються у дітей;
- визначити основні вимоги до стоматологічних матеріалів, їх властивості та показання до застосування в терапевтичній стоматології.

Блок ПП.0070. Вирізняти особливості застосування принципів в асептики та антисептики в клініці терапевтичної стоматології.

- вивчити сучасні вимоги до стерилізації інструментів в клініці терапевтичної стоматології;
- усвідомити правила асептики та антисептики на терапевтичному стоматологічному прийомі;
- засвоїти норми контролю за ефективністю стерилізації;
- визначити методи попередження умов для поширення інфекції в терапевтичних закладах.

4. Опис модулю дисципліни *„Пропедевтика терапевтичної стоматології”*:

4.1 Конкретні цілі вивчення модуля *„Пропедевтика терапевтичної стоматології”*:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці терапевтичної стоматології.
2. Демонструвати на фантомах виконання стоматологічних маніпуляцій при лікуванні зубів:
   - ампутація пульпи постійних зубів;
   - екстирпація пульпи постійних зубів;
   - імпрегнація кореневих каналів;
   - інструментальна обробка кореневих каналів зубів;
   - накладання одонтотропних паст;
   - накладання та видалення тимчасових пломб та герметичних пов’язок при лікуванні карієсу пульпіту і періодонтиту;
   - пломбування каріозних порожнин зубів різними пломбувальними матеріалами;
   - пломбування кореневих каналів зубів різними матеріалами;
   - препарування каріозних порожнин зубів з урахуванням виду пломбу вального матеріалу;
   - шліфовка і поліровка пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів.
3. Демонструвати на фантомах вміння застосовувати основний стоматологічний інструментарій, матеріали та використати стоматологічне обладнання в терапевтичній стоматології при:
   - ампутації пульпи зубів;
   - екстирпації пульпи зубів;
   - імпрегнації кореневих каналів;
   - інструментальній обробці кореневих каналів зубів;
   - накладанні одонтотропних паст;
   - накладанні та видаленні тимчасових пломб та герметичних пов’язок при лікуванні карієсу пульпіту і періодонтиту;
   - пломбуванні каріозних порожнин зубів різними пломбувальними матеріалами;
   - пломбуванні кореневих каналів зубів різними матеріалами;
   - препаруванні каріозних порожнин зубів з урахуванням виду пломбу вального матеріалу;
   - шліфовці і поліровці пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів.
4. Вирізняти особливості застосування принципів асептики та антисептики в у клініці терапевтичної стоматології при:

- ампутації пульпи зубів;
- екстирпації пульпи зубів;
- імпрегнації кореневих каналів;
- інструментальній обробці кореневих каналів зубів;
- накладанні одонтотропних паст;
- накладанні та видаленні тимчасових пломб та герметичних пов'язок при лікуванні карієсу пульпіту і періодонтиту;
- пломбуванні каріозних порожнин зубів різними пломбувальними матеріалами;
- пломбуванні кореневих каналів зубів різними матеріалами;
- препаруванні каріозних порожнин зубів з урахуванням виду пломбу вального матеріалу;
- шліфовці і поліровці пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів.

4.2 Орієнтовна структура залікового кредиту-модулю
***„Пропедевтика терапевтичної стоматології"*:**
Всього годин: 135/4,5 кредити
(лекції – 10 годин, практичні заняття -80, СРС – 45 год.)

Теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	ІДСР
Змістовий модуль 1. *Основний стоматологічний інструментарій та устаткування. Анатомічна будова постійних зубів.*				
Тема № 1: *Терапевтична стоматологія: зміст предмету, основні завдання. Історичні етапи розвитку вітчизняної стоматології. Науково-практичні досягнення, перспективи розвитку терапевтичної стоматології*	**2**			
Тема № 2: Знайомство з кафедрою. Історія розвитку терапевтичної стоматології. Мета і завдання фантомного курсу. Стоматологічний кабінет і його обладнання. Ергономіка. Техніка безпеки. Тестовий контроль вихідних знань.		**3**	**1**	
Тема № 3: Організація робочого місця студента на фантомному курсі. Бормашина, види її, будова пошкодження та ліквідація. Стоматологічні установки.		**3**	**1**	
Тема № 4: Стоматологічні інструменти, бори, наконечники, їх використання		**3**	**1**	
Тема № 5: Дезинфекція та стерилізація стоматологічного устаткування та інструментарію. Засоби		**3**	**1**	
Тема № 6: Зубна формула, клініко-анатомічні особливості різців, іклів, премолярів та молярів. Ознаки зубів. Моделювання зубів з пластичних та твердих матеріалів		**3**	**1**	
Тема № 7: Зубна формула, клініко-анатомічні особливості різців, іклів, премолярів та молярів. Ознаки зубів. Моделювання зубів з пластичних та твердих матеріалів		**3**	**1**	
ВСЬОГО:	**4**	**18**	**6**	
Змістовий модуль 2. *Препарування каріозних порожнин в постійних зубах*				
Тема № 8: *Принципи препарування каріозних порожнин. Особливості підготовки каріозних порожнин для пломбування різними матеріалами*	**2**			
Тема №9: Принципи та етапи препарування		**3**	**1**	

каріозних порожнин. Класифікація каріозних порожнини за Блеком.				
Тема №10: Препарування каріозних порожнин I та V класів. Вибір інструментів		**3**	**1**	
Тема №11: Препарування каріозних порожнин II класу. Вибір інструментів		**3**	**1**	
Тема №12: Препарування каріозних порожнин III та IV класів. Вибір інструментів		**3**	**1**	
Тема №13: Особливості препарування каріозних порожнин різних класів під сучасні пломбувальні матеріали та технології		**3**	**1**	
ВСЬОГО:	**2**	**15**	**5**	
Змістовий модуль 3. Пломбувальні матеріали. Пломбування каріозних порожнин різних класів				
Тема № 14: *Пломбувальні матеріали для каріозних порожнин. Цементи, амальгами: властивості, показання до застосування. Техніка пломбування.*	2			
Тема № 15: *Композитні матеріали хімічного та світлового затвердіння. Класифікація. Властивості, показання до застосування. Техніка пломбування.*	2			
Тема № 16: Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до пломбувальних матеріалів. Матеріали для тимчасових пломб та герметичних пов'язок. Склад, властивості, техніка пломбування. Матеріали для ізолюючих, лікувальних прокладок та девіталізації пульпи. Мета використання, методика їх приготування, техніка накладання.		**3**	**1**	
Тема № 17: Цементи (цинк-фосфатні, сілікатні, сіліко-фосфатні, полікарбоксілатні) Хімічний склад, фізичні властивості, показання до використання. Техніка приготування та пломбування.		**3**	**1**	
Тема № 18: Амальгами. Склад, властивості, показання до використання. Техніка приготування та пломбування.		**3**	**1**	
Тема № 19: Композитні пломбувальні матеріали. Класифікації, склад, властивості, показання до застосування. Техніка приготування композитних матеріалів хімічного затвердніння. Адгезивні системи для емалі та дентину.		**3**	**1**	
Тема № 20: Композитні матеріали світлового затвердіння. Види, властивості, показання до застосування, особливості етапів пломбування		**3**	**1**	
Тема № 21: Склоіономерні цементи та компомери. Види, властивості, показання до застосування, особливості пломбування.		**3**	**1**	
Тема № 22: Техніка пломбування каріозних порожнин I та V класів із застосуванням різних пломбувальних матеріалів.Обґрунтування вибору		**3**	**1**	

Тема № 23: Техніка пломбування каріозних порожнин II класу із застосуванням різних пломбувальних матеріалів. Обґрунтування вибору. Відновлення контактного пункту		**3**	**1**	
Тема № 24: Техніка пломбування каріозних порожнин III та IV класів із застосуванням різних пломбувальних матеріалів. Обґрунтування вибору.		**3**	**1**	
ВСЬОГО:	**4**	**27**	**9**	
Змістовий модуль 4. *Інструментальна, медикаментозна обробка та пломбування кореневих каналів постійних зубів*				
Тема № 25: *Введення в ендодонт. Ендодонт. Топографо-анатомічні особливості. Ендодонтичний інструментарій. Класифікація. Характеристика, функціональне призначення. Інструментальна обробка кореневих каналів. Основні техніки, помилки та ускладнення при їх використанні. Матеріали для пломбування кореневих каналів: сілери та філери. Характеристика. Методи пломбування кореневих каналів.*	2			
Тема № 26: Ендодонтія. Топографо-анатомічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів постійних зубів. Техніка препарування порожнини зуба всіх груп зубів		**3**	**1**	
Тема № 27: Ендодонтичні інструменти. Класифікація, види, призначення.		**3**	**1**	
Тема № 28: Техніка інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів. Етапи. Вибір інструментів. Сучасні методи очищення та розширення кореневих каналів.		**3**	**1**	
Тема № 29: Пломбувальні матеріали для кореневих каналів. Класифікація. Вимоги до них. Показання до застосування. Техніка приготування.		**3**	**1**	
Тема № 30: Техніка пломбування кореневих каналів нетвердіючими і твердіючими пастами, штифтами. Способи пломбування кореневих каналів.		**3**	**1**	
ВСЬОГО:	**2**	**15**	**5**	
Консультації по ПМК		**2**		
Підсумковий модульний контроль		**3**	**6**	
ВСЬОГО ГОДИН*: 135*	**10**	**80**	**31+10***	**5**

Прим. *10 годин на самостійне опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять.

4.3 Тематичний план лекцій:

«ПРОПЕДЕВТИКА ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»

(Кількість годин – 10)

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	*Терапевтична стоматологія: зміст предмету, основні завдання. Історичні етапи розвитку вітчизняної стоматології. Науково-практичні досягнення, перспективи розвитку терапевтичної стоматології*	2
2.	*Принципи препарування каріозних порожнин. Особливості підготовки каріозних порожнин для пломбування різними матеріалами*	2
3.	*Пломбувальні матеріали для каріозних порожнин. Цементи, амальгами: властивості, показання до застосування. Техніка пломбування.*	2
4.	*Композитні матеріали хімічного та світлового затвердіння. Класифікація. Властивості, показання до застосування. Техніка пломбування.*	2
5.	*Введення в ендодонт. Ендодонт. Топографо-анатомічні особливості. Ендодонтичний інструментарій. Класифікація. Характеристика, функціональне призначення. Інструментальна обробка кореневих каналів. Основні техніки, помилки та ускладнення при їх використанні. Матеріали для пломбування кореневих каналів: сілери та філери. Характеристика. Методи пломбування кореневих каналів.*	2
	Всього годин	**10**

4.4 Тематичний план практичних занять:

«ПРОПЕДЕВТИКА ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»

(Кількість годин – 50)

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Знайомство з кафедрою. Історія розвитку терапевтичної стоматології. Мета і завдання фантомного курсу. Стоматологічний кабінет і його обладнання. Ергономіка. Техніка безпеки. Тестовий контроль вихідних знань.	3
2.	Організація робочого місця студента на фантомному курсі. Бормашина, види її, будова пошкодження та ліквідація. Стоматологічні установки.	3
3.	Стоматологічні інструменти, бори, наконечники, їх використання	3
4.	Дезинфекція та стерилізація стоматологічного устаткування та інструментарію. Засоби	3
5.	Зубна формула, клініко-анатомічні особливості різців, іклів, премолярів та молярів. Ознаки зубів. Моделювання зубів з пластичних та твердих матеріалів	3
6.	Зубна формула, клініко-анатомічні особливості різців, іклів, премолярів та молярів. Ознаки зубів. Моделювання зубів з пластичних та твердих матеріалів	3
7.	Принципи та етапи препарування каріозних порожнин. Класифікація каріозних порожнини за Блеком.	3
8.	Препарування каріозних порожнин I та V класів. Вибір інструментів	3
9.	Препарування каріозних порожнин II класу. Вибір інструментів	3
10.	Препарування каріозних порожнин III та IV класів. Вибір інструментів	3
11.	Особливості препарування каріозних порожнин різних класів під сучасні пломбувальні матеріали та технології	3
12.	Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до пломбувальних матеріалів. Матеріали для тимчасових пломб та герметичних пов'язок. Склад, властивості, техніка пломбування. Матеріали для ізолюючих, лікувальних прокладок та девіталізації пульпи. Мета використання, методика їх приготування, техніка накладання.	3
13.	Цементи (цинк-фосфатні, сілікатні, сіліко-фосфатні, полікарбоксілатні) Хімічний склад, фізичні властивості, показання до використання. Техніка приготування та пломбування.	3

14.	Амальгами. Склад, властивості, показання до використання. Техніка приготування та пломбування.	3
15.	Композитні пломбувальні матеріали. Класифікації, склад, властивості, показання до застосування. Техніка приготування композитних матеріалів хімічного затвердніння. Адгезивні системи для емалі та дентину.	3
16.	Композитні матеріали світлового затвердіння. Види, властивості, показання до застосування, особливості етапів пломбування	3
17.	Склоіономерні цементи та компомери. Види, властивості, показання до застосування, особливості пломбування.	3
18	Техніка пломбування каріозних порожнин I та V класів із застосуванням різних пломбувальних матеріалів.Обґрунтування вибору	3
19	Техніка пломбування каріозних порожнин II класу із застосуванням різних пломбувальних матеріалів. Обґрунтування вибору. Відновлення контактного пункту	3
20	Техніка пломбування каріозних порожнин III та IV класів із застосуванням різних пломбувальних матеріалів. Обґрунтування вибору.	3
21	Ендодонтія. Топографо-анатомічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів постійних зубів. Техніка препарування порожнини зуба всіх груп зубів	3
22	Ендодонтичні інструменти. Класифікація, види, призначення.	3
23	Техніка інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів. Етапи. Вибір інструментів. Сучасні методи очищення та розширення кореневих каналів.	3
24	Пломбувальні матеріали для кореневих каналів. Класифікація. Вимоги до них. Показання до застосування. Техніка приготування.	3
25	Техніка пломбування кореневих каналів нетвердіючими і твердіючими пастами, штифтами. Способи пломбування кореневих каналів.	3
26	**Консультації по ПМК**	2
27	**Підсумковий модульний контроль**	3
	ВСЬОГО	80

4.5 Види самостійної роботи студентів з дисципліни:
«ПРОПЕДЕВТИКА ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»
(Кількість годин – 45)

№ п/п	Тема занять	Кількість годин	Види контролю
1.	**Підготовка до практичних, семінарських занять (теоретична, опрацювання практичних навичок, вмінь),** номери тем: **1 - 25**	**25**	**Поточний** на практичних заняттях
2.	**Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять,** теми: **1 -5**	**10**	**Підсумковий модульний**
	1. Сучасні альтернативні методи видалення уражених карієсом тканин (хімічне і хіміко-механічне препарування каріозних порожнини) та фізичне (лазерне)	2	
	2. Використання нанотехнологій у розробці композитних матеріалів - відкриття нових можливостей.	2	
	3. Матеріали для прямого та непрямого покриття пульпи зуба Їх фізико-хімічні властивості. Показання до застосування. Техніка використання.	2	
	4. Ендодонтичні інструменти для ручної та машинної обробки кореневих каналів провідних зарубіжних фірм. Ендонаконечники. Апекслокатори. Призначення, правила роботи. Техніка використання.	2	
	5. Прилади для фотополімеризації композитних матеріалів вітчизняних та зарубіжних фірм. Класифікація, умови та правила роботи. Контроль ефективності роботи. Дезінфекція.	2	

3.	**Індивідуально-дослідницька самостійна робота, теми:** 1. Техніка естетичної реставрації постійних зубів із застосуванням композиційних матеріалів. Оптичні властивості постійних зубів. 2. Сучасні техніки обробки кореневих. Машинні та ручні техніки, ультразвукова та лазерна обробка кореневих каналів. 3. Пломбування кореневих каналів зубів із застосуванням розігрітої та термопластифікованої гутаперчі.	**4**	**Поточний**
4.	**Підготовка до підсумкового модульного контролю**	**6**	**Підсумковий**
	Всього годин	**45**	

4.6 Перелік індивідуальних завдань (якщо їх виконання при вивченні даного модулю передбачено робочою навчальною програмою з дисципліни).

1. Техніка естетичної реставрації постійних зубів із застосуванням композиційних матеріалів. Оптичні властивості постійних зубів.

2. Сучасні техніки обробки кореневих каналів. Машинні та ручні техніки, ультразвукова та лазерна обробка кореневих каналів.

3. Пломбування кореневих каналів постійних зубів із застосуванням розігрітої та термопластифікованої гутаперчі.

4.7 Розподіл балів, які присвоюються студентам* (з приміткою про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля, конвертація балів у традиційні оцінки „5”, „4”, „3”, „2” при засвоєнні теми модуля, про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК) і за результатами його складання).

Поточна навчальна діяльність:

Максимальна кількість балів за вивчення модулю:

120 балів = 112,5 балів (максимальна кількість балів на практичних заняттях) + 7,5 балів (ІДСР)

25 занять × 4,5 балів = 112,5 балів.

Мінімальна кількість балів за вивчення модулю:

25 занять × 2,5 бали = 62,54 бали.

Конвертація балів у традиційні оцінки

Традиційна шкала	Конвертація у бали
«5»	**4,5**
«4»	**3,5**
«3»	**2,5**
«2»	**0,75**

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК): ***62,5 бали***

2,5 бали х 25 занять = 62,5 бали 62,5: 120= 52 %

Мінімальна кількість балів за результатами складання модулю (критерій «склав - не склав модуль»): ***112,5 балів***

62,5+ 50= 112,5 балів 112,5:200 = 56,3 %

4.8 Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю (з типової навчальної програми)

1. Основні стоматологічні інструменти для терапевтичного прийому. Види, призначення.
2. Дезинфекція та стерилізація різних видів стоматологічних інструментів.
3. Анатомічна будова постійних різців та ікол.
4. Анатомічна будова постійних премолярів.
5. Анатомічна будова першого та другого постійних молярів.
6. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Основні етапи препарування каріозної порожнини.
7. Особливості формування каріозної порожнини в залежності від вибору пломбувального

матеріалу (амальгами, композиту, компомеру, цементів – традиційних і склоіономерних).

8. Препарування та формування каріозної порожнини 1 класу.

9. Препарування та формування каріозної порожнини 2 класу.

10. Препарування та формування каріозної порожнини 3 класу.

11. Препарування та формування каріозної порожнини 4 класу.

12. Препарування та формування каріозної порожнини 5 класу.

13. Класифікація стоматологічних пломбувальних матеріалів.

14. Техніка приготування штучного дентину та цинк-евгенольної пасти.

15. Цинк-фосфатні цементи. Склад, властивості, показання до застосування. Техніка приготування та пломбування цинк-фосфатними цементами.

16. Силікатні та силіко-фосфатні цементи. Склад, властивості, недоліки.

17. Техніка приготування силікатних та силіко-фосфатних цементів. Техніка пломбування.

18. Склоіономерні цементи. Загальна характеристика, групи, позитивні властивості та недоліки.

19. Методика приготування склоіономерного цементу. Техніка пломбування.

20. Матеріали для прокладок. Групи, основні вимоги. Методика накладання лікувальної та ізолюючої прокладок.

21. Срібна амальгама. Основні складові компоненти, позитивні та негативні властивості. Типи амальгам.

22. Техніка пломбування амальгамою. Необхідні інструменти.

23. Сучасна класифікація композиційних матеріалів. Склад, властивості, показання до використання.

24. Композиційні матеріали хімічного твердіння. Позитивні та негативні властивості, показання до застосування.

25. Техніка пломбування каріозної порожнини композиційними матеріалами хімічного твердіння.

26. Композиційні матеріали світлового твердіння. Позитивні та негативні властивості, показання до застосування.

27. Техніка пломбування каріозної порожнини фотополімерним композиційним матеріалом.

28. Адгезивні системи. Види, призначення. Техніка застосування.

29. Компомери. Загальна характеристика, показання до застосування, переваги та недоліки.

30. Пломбувальні матеріали для порожнин 1 класу, техніка їх використання.

31. Пломбувальні матеріали для порожнин 2 класу, техніка їх використання.

32. Техніка відновлення контактного пункту при пломбуванні каріозних порожнин 2 класу. Необхідні аксесуари.

33. Пломбувальні матеріали для порожнин 3, 4 та 5 класів, техніка їх використання.

34. Особливості пломбування порожнин 3, 4 класів.

35. Остаточна обробка постійної пломби. Необхідні інструменти та аксесуари.

36. Етапи ендодонтичного лікування.

37. Топографія порожнин зубів в молярах. Техніка розкриття порожнин зубів в молярах.

38. Топографія порожнин зубів в постійних різцях та іклах. Техніка розкриття порожнин зубів в постійних різцях та іклах.

39. Топографія порожнин зубів в премолярах. Техніка розкриття порожнин зубів в премолярах.

40. Топографія порожнин зубів в постійних молярах верхньої щелепи. Техніка розкриття порожнин зубів в постійних молярах верхньої щелепи.

41. Топографія порожнин зубів в постійних молярах нижньої щелепи. Техніка розкриття порожнин зубів в постійних молярах нижньої щелепи.

42. Етапи інструментальної обробки кореневих каналів. Які інструменти використовуються на кожному етапі?

43. Характеристика сучасних технік інструментальної обробки кореневих каналів: стандартний метод, техніки step-back і crown-down. Показання до застосування.

44. Сучасна класифікація ендодонтичних інструментів, призначення, правила використання.

45. Імпрегнаційні методи лікування зубів. Засоби. Техніка сріблення кореневих каналів.

46. Сучасна класифікація матеріалів для кореневих пломб.

47. Матеріали, що використовуються для кореневих пломб. Їх характеристика, переваги та недоліки.

48. Етапи пломбування кореневих каналів гутаперчею (метод латеральної конденсації). Показання до використання гутаперчевих штифтів в терапевтичній стоматології.

49. Помилки при інструментальній обробці кореневих каналів. Методи запобігання.

50. Помилки при пломбуванні кореневих каналів. Методи запобігання.

4.9 Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю (з типової навчальної програми)

1. Вміти відрізняти зуби за анатомічними ознаками.
2. Володіти технікою препарування каріозних порожнин І класу в постійних зубах.
3. Володіти технікою препарування каріозних порожнин ІІ класу в постійних зубах.
4. Володіти технікою препарування каріозних порожнин ІІІ класу в постійних зубах.
5. Володіти технікою препарування каріозних порожнин IV класу в постійних зубах.
6. Володіти технікою препарування каріозних порожнин V класу в постійних зубах.
7. Вміти приготувати цинк-фосфатний цемент для пломбування.
8. Вміти приготувати склоіономіний цемент для пломбування.
9. Вміти приготувати композиційний матеріал хімічного тверднення для пломбування.
10. Вміти приготувати амальгаму для пломбування.
11. Вміти приготувати силікатний та силіко-фосфатний цемент для пломбування.
12. Володіти технікою травлення емалі та дентину, нанесення адгезивних систем.
13. Володіти технікою внесення ізолювальних та лікувальних прокладок.
14. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини І класу різними пломбувальними матеріалами.
15. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини ІІ класу з відновленням контактного пункту різними пломбувальними матеріалами.
16. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини ІІІ класу з відновленням контактного пункту різними пломбувальними матеріалами.
17. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини IV класу різними пломбувальними матеріалами.
18. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини V класу різними пломбувальними матеріалами.
19. Володіти технікою розкриття порожнини зуба в та постійних різцях та іклах.
20. Володіти технікою розкриття порожнини зуба в постійних премолярах.
21. Володіти технікою розкриття порожнин зубів в постійних молярах.
22. Вміти вибрати інструменти для механічної обробки кореневих каналів.
23. Володіти технікою механічної обробки кореневих каналів.
24. Володіти технікою медикаментозної обробки кореневих каналів.
25. Володіти технікою імпрегнаційної обробки кореневих каналів
26. Вміти приготувати резорцин-формалінову пасту.
27. Вміти приготувати цинк-евгенолову пасту для пломбування кореневих каналів.
28. Вміти приготувати гідроксидкальційвмісну патсу для пломбування кореневих каналів.
29. Володіти технікою пломбування кореневих каналів пастами.
30. Володіти технікою тимчасового та постійного пломбування кореневих каналів пастами.
31. Володіти технікою пломбування кореневих каналів гутаперчею.

5. Оцінювання дисципліни* (порядок, методики, засоби та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності, проведення підсумкового модульного контролю, оцінювання дисципліни в цілому).

Методики оцінювання поточної навчальної діяльності

Теоретичні знання:

1. Тестовий контроль 2-го рівня
2. Індивідуальне усне опитування.
3. Вирішення ситуаційних задач.
4. Письмовий теоретичний контроль

Практичні завдання:

1. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Методики проведення підсумкового модульного контролю (ПМК)

1. Тестовий контроль 2-го рівня
2. Індивідуальне усне опитування.
3. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Підсумковий модульний контроль з дисципліни „Пропедевтика терапевтичної стоматології" складається за умови повного відвідування курсу лекції та практичних занять впродовж ІУ семестру. ***ПМК приймається на останньому практичному занятті згідно з розкладом.***

Підсумковий модульний контроль з дисципліни „Пропедевтика терапевтичної стоматології" складається з тестового контролю 2-го рівня, індивідуального усного опитування та індивідуального контролю практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Тестовий контроль 2-го рівня передбачає письмове вирішення 90 тестових завдань, що охоплюють різні розділи курсу пропедевтики терапевтичної стоматології (термін письмової роботи - 90 хвилин).

Критерії оцінок тестового контролю:

61-70% (55-63 правильні відповіді) – 15 балів

71-80% (64-72 правильних відповідей) – 20 балів

81% і більше (73 і більше правильних відповідей) – 25 балів

Студенти, що не відповіли вірно на 61% (55) тестових завдань, до подальшого складання ПМК не допускаються. Мінімальна кількість балів, яку студент може отримати за правильне вирішення 61% тестових завдань, складає 15 балів.

Індивідуальне усне опитування проводиться відповідно до переліку теоретичних питань до ПМК. Мінімальна кількість балів, яку студент може отримати за правильні відповіді на теоретичні питання, складає 15 балів.

Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів складається з демонстрації студентом на фантомі однієї практичної навички з переліку практичних завдань та робіт до ПМК з дисципліни „Пропедевтика терапевтичної стоматології".

Мінімальна кількість балів, яку студент може отримати за правильне виконання практичного завдання, складає 20 балів.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних модулів, має визначення за системою ECTS і традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Конвертація рейтингового балу у шкалу успішності ECTS

Оцінка ECT8	Статистичний показник	Границі оцінок ECT8
A	Найкращі 10%	200 - 192
B	Наступні 25%	191 - 170
C	Наступні 30%	169 - 145
	Наступні 25%	144 - 123
E	Останні 10%	122 - 114
Fx	Повторна здача	113 - 64
F	Обов'язковий повторний курс навчання	63 - 0

6. Рекомендована література.

А.ОСНОВНА

1. Терапевтична стоматологія. Фантомний курс, (І том), М.Ф.Данилевський, А.В.Борисенко, А.М.Політун, Л.Ф.Сідельникова, О.Ф.Несин, - К.: Здоров'я, 2001. - 392с.
2. Терапевтическая стоматология, под ред. Е.В.Боровского. М. Медицина, 1998. - 510 С.
3. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс): навч. посібник (М. Ф. Данилевський, А. П.Грохольський, А. М. Політун). - Львів; Світ, 1993. - 184 с.
4. Магід Е. А., Мухін Н. А. Фантомний курс терапевтичної стоматології. Атлас. - М.: Медицина, 1987. - 304 с.

5. Терапевтична стоматологія. Фантомний курс, (І том), М.Ф.Данилевський, А.В.Борисенко, А.М.Політун, Л.Ф.Сідельникова, О.Ф.Несин, - К.: Медицина, 2007. - 304с.

6. Терапевтическая стоматология. Фантомный курс, (І том), Н.Ф.Данилевский, А.В.Борисенко, А.М.Политун, Л.Ф.Сидельникова, А.Ф.Несин, - К.: Медицина, 2009. - 400с.

Б. ДОДАТКОВА:

1. Грошиков М. І.. Патрикеев В. К. Учебное пособие по терапевтической стоматологии. М.: Медицина, 1976. - 98с.

2. Данилевський М. Ф. Міжзубний сосочок, його запалення, лікування і профілактика. К.: Здоров'я, 1968, с. 74-78.

3. Борисенко А.В. Композициоеные пломбировочные материалы: Киев, 1997. - 106 с.

4. Макеева И. М. Восстановление зубов светоотверждаемыми композитными материалами. М.: ОАО «Стоматология». - 1997. - 71 с.

5. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение. М.: АО "Стоматология", 1997. - 64 с. (пособие для врачей).

6. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача Полтава, 1998. - 153 с.

7. 5.Хоменко Л.А. Биденко Н.В. Практическая эндодонтия: инструменты, материалы, методы. 1998. - III с.

8. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия инструменты, материалы и методы.- Киев, Книга плюс, 2002.- 216с.

9. Биденко Н.В. Стеклоиономерные материалы и их применение в стоматологии, Киев, Книга плюс, 2003.-144с.

10.Данилевський М.Ф., Грохольський А.П., Політун А.М. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс), Львів „Світ", 1993.- 184с.

11.Борисенко А.В., Неспрядько В.П. Композиционные материалы в терапевтической и ортопедической стоматологии. Киев: Книга плюс, 2001.- 195с

12.Боровский Б.В. и др. Терапевтическая стоматология, М., Медицина, 1998.- 736с.

13.Боровский В.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей) Москва, Стоматология, 1997.- 64с.

14.Данилевський М. Ф., Грохольський А.П., Політун А.М. та інш. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс). Навчальний посібник. Львів, 1993.

15.Леманн К.М., Хэльвиг Э. Основы терапевтической и ортопедической стоматологии: (под ред Абакарова С.И., Макеева В.Ф., пер. с нем.), 1999.- 262с.

16.Лукиных Л.М. Кариес зубов (этиология, клиника, лечение, профилактика).- Нижний Новгород, НГМА, 1999.- 186с.

17.Макеева И.М. Восстановление зубов светоотверждаемыми композиционными материалами, М., 1997.- 72с.

18.Магид Е.А, Мухин Н.А. Фантомный курс в терапевтической стоматологии М., 1987.- 304с.

19.Николишин А.К. Современные композиционные пломбировочные материалы.- Полтава, 1996.- 56 с.

20.Николишин А.К. Восстановление (реставрация) и пломбирование зубов современными материалами и технологиями.-Полтава, 2001.- 176с.

21.Николаев А.И., Цепов Л.М. Практическая терапевтическая стоматология С-Пб., 2001.- 390с.

22.Самусев Р.П., Дмитренко С.В., Краюшкин А.И. Основы клинической морфологии зубов М.Издательский дом «ОНИКС 21 век», 2002.- 368с.

23.Терапевтическая стоматология / под ред. Е.В. Боровский, М.:Медицина, 1998.- 510с.